

แผนยุทธศาสตร์ การควบคุมยาสูบแห่งชาติ ฉบับที่สอง พ.ศ. 2559 - 2562

สำนักควบคุมการบริโภคยาสูบ กรมควบคุมโรค
กระทรวงสาธารณสุข

แผนยุทธศาสตร์การควบคุมยาสูบแห่งชาติ พ.ศ. 2559 – 2562

จัดพิมพ์โดย : กลุ่มยุทธศาสตร์และพัฒนางานองค์กร
สำนักควบคุมบริโภคยาสูบ
กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
ถนนติวานนท์ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000
โทร. 0-2580-7161 โทรสาร 0-2580-7162

Website : <http://btc.ddc.moph.go.th>

พิมพ์ที่ : บริษัท ไนซ์เอิร์ธ ดีไซน์ จำกัด

พิมพ์ครั้งที่ 1 : กันยายน พ.ศ. 2559

จำนวนพิมพ์ : 400 เล่ม

ISBN : 978-616-11-1126-9

คำนำ

คำนำ

ปัจจุบันประเทศต่างๆ ทั่วโลกล้วนให้ความสำคัญเพิ่มขึ้นมากกับการบริโภคยาสูบ ทั้งนี้ เนื่องจากยาสูบเป็นสาเหตุของปัญหาสุขภาพร้ายแรงที่สามารถป้องกันได้ ซึ่งจากรายงานขององค์การอนามัยโลก พบว่ามีผู้เสียชีวิตเนื่องจากการบริโภคยาสูบหรือ การได้รับควันบุหรี่สูงถึง 6 ล้านคนต่อปี และคาดการณ์ไว้ว่าหากประเทศต่างๆ ไม่ได้ร่วมมือกันอย่างจริงจังในการป้องกันและควบคุมการบริโภคยาสูบ จะมีผู้เสียชีวิตเพิ่มเป็น 8 ล้านคนต่อปี ในปี พ.ศ. 2573 ดังนั้น องค์การอนามัยโลกจึงจัดให้การบริโภคยาสูบเป็นปัญหาที่สำคัญอันดับต้นๆ ที่ทุกประเทศต้องร่วมมือกันแก้ไขอย่างเร่งด่วน

ในปี พ.ศ. 2551 กรมควบคุมโรค โดยการสนับสนุนจากสำนักงานผู้แทนองค์การอนามัยโลกประจำประเทศไทย ได้จัดเวทีเสวนาระหว่างภาคีที่ร่วมทำงานควบคุมการบริโภคยาสูบจากองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงคณาจารย์และนักวิชาการจากมหาวิทยาลัย เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และริเริ่มในการร่วมกันจัดทำนโยบายและแผนควบคุมยาสูบแห่งชาติแบบบูรณาการ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสอดคล้องครอบคลุมตามกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลกที่ประเทศไทยได้ให้สัตยาบัน ผลจากการร่วมกันดำเนินงานอย่างเข้มแข็งของผู้แทนจากทุกภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง จึงได้แผนยุทธศาสตร์การควบคุมยาสูบแห่งชาติ พ.ศ. 2555 - 2557 โดย ณ ปัจจุบันได้ดำเนินการเสร็จสิ้นตามแผนยุทธศาสตร์ฯ เรียบร้อยแล้ว และจากผลการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าว พบว่าทำให้เกิดการตระหนัก และสามารถขับเคลื่อนให้เกิดการควบคุมการบริโภคยาสูบทั่วทั้งประเทศ แต่ยังไม่บรรลุถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ ประกอบกับสถานการณ์ที่มี การเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทั้งพฤติกรรม การบริโภคยาสูบ การโฆษณา การสร้างแรงจูงใจให้เกิดนักสูบหน้าใหม่

ดังนั้น เพื่อให้เกิดความต่อเนื่อง ทันต่อสถานการณ์การบริโภคยาสูบที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว กรมควบคุมโรค โดยสำนักควบคุมการบริโภคยาสูบร่วมกับภาคีเครือข่าย ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน จัดทำแผนยุทธศาสตร์ การควบคุมยาสูบแห่งชาติ ฉบับที่สอง พ.ศ. 2559 - 2562 ซึ่งมีวิสัยทัศน์ “มุ่งสู่สังคมไทยปลอดบุหรี่” โดยประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ซึ่งแต่ละยุทธศาสตร์ มียุทธวิธี และกิจกรรมหลักเป็นแผนยุทธศาสตร์ ที่มีความครอบคลุมทุกมิติ และผ่านการเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 19 เมษายน 2559

ในการนี้ กรมควบคุมโรค โดยสำนักควบคุมการบริโภคยาสูบ ในฐานะเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ครั้งนี้ ขอขอบคุณคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการจัดทำแผนควบคุมการบริโภคยาสูบแห่งชาติทุกท่าน รวมทั้ง ภาคีเครือข่ายทุกองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน ที่ได้ระดมสมอง ให้ความร่วมมือและสนับสนุนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การควบคุมยาสูบแห่งชาติ ฉบับที่สอง พ.ศ. 2559 - 2562 เพื่อให้ทุกภาคส่วนใช้เป็นกรอบและทิศทางในการดำเนินการควบคุมยาสูบของประเทศ เพื่อมุ่งสู่สังคมไทยปลอดบุหรี่และสุขภาพที่ดีของประชาชนต่อไป

สำนักควบคุมการบริโภคยาสูบ กรมควบคุมโรค
กระทรวงสาธารณสุข

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ค
แผนยุทธศาสตร์การควบคุมยาสูบแห่งชาติ ฉบับที่สอง พ.ศ. 2559 - 2562	1
หลักการและเหตุผล	2
สาระสำคัญของแผนยุทธศาสตร์การควบคุมยาสูบแห่งชาติ ฉบับที่สอง พ.ศ. 2559 - 2562	4
ยุทธศาสตร์ที่ 1 : สร้างเสริมความเข้มแข็งและพัฒนา ขีดความสามารถในการควบคุมยาสูบของประเทศ	6
ยุทธศาสตร์ที่ 2 : ป้องกันมิให้เกิดผู้เสพยาสูบรายใหม่และเฟ้าระวัง ธุรกิจยาสูบที่มุ่งเป้าไปยังเด็ก เยาวชนและ นักสูบบุหรี่ใหม่	10
ยุทธศาสตร์ที่ 3 : ช่วยผู้เสพให้เลิกใช้ยาสูบ	12
ยุทธศาสตร์ที่ 4 : ควบคุมและเปิดเผยส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบ	14
ยุทธศาสตร์ที่ 5 : ทำสิ่งแวดลอมให้ปลอดควันบุหรี่	15
ยุทธศาสตร์ที่ 6 : ใช้มาตรการภาษีและปราบปรามเพื่อควบคุมยาสูบ	18

แผนยุทธศาสตร์ การควบคุมยาสูบแห่งชาติ ฉบับที่สอง พ.ศ. 2559 - 2562

แผนยุทธศาสตร์ การควบคุมยาสูบแห่งชาติ ฉบับที่สอง พ.ศ. 2559-2562

หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยได้ดำเนินการควบคุมการบริโภคยาสูบบายาวนานกว่า 30 ปี โดยความร่วมมือของทุกภาคส่วนทั้งจากภาครัฐ องค์กรเอกชน (NGOs) และชุมชน ซึ่งการดำเนินงานที่ผ่านมา แม้มีความก้าวหน้ามาเป็นอย่างดี แต่อัตราการบริโภคยาสูบของประชาชนและการเจ็บป่วยและเสียชีวิตจากโรคที่เกิดจากยาสูบยังอยู่ในอัตราสูง จึงจำเป็นต้องพัฒนาการควบคุมยาสูบให้เป็นระบบ และมีประสิทธิภาพมากขึ้น ประกอบกับประเทศไทยได้ร่วมให้สัตยาบันตามกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลก (World Health Organization Framework Convention on Tobacco Control : WHO FCTC) เป็นประเทศอันดับที่ 36 จาก 180 ประเทศที่ลงนามแล้ว (ข้อมูล ณ วันที่ 12 มกราคม 2558) โดยมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2548 ซึ่งเป็นพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศรัฐภาคีต้องปฏิบัติตามกรอบอนุสัญญาดังกล่าว จึงมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การควบคุมยาสูบแห่งชาติ พ.ศ. 2555 - 2557 ซึ่งเป็นแผนยุทธศาสตร์ ฉบับแรกขึ้น โดยความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายหน่วยงานภาครัฐและเอกชน มีวัตถุประสงค์เพื่อลดการบริโภคยาสูบ ของประชาชนและคุ้มครองสุขภาพของประชาชนจากอันตรายของควันบุหรี่ โดยการทำให้สิ่งแวดล้อมปลอดควันบุหรี่

ภายหลังจากคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบแผนยุทธศาสตร์การควบคุมยาสูบแห่งชาติ พ.ศ. 2555 - 2557 เมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2555 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ ซึ่งแผนยุทธศาสตร์ฯ นี้ ลสิ้นสุดในเดือนกันยายน 2557 ที่ผ่านมา และผลการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าว ประสบผล เป็นที่น่าพอใจในระดับหนึ่ง แต่ก็ยังมีข้อจำกัดอีกหลายประการที่ทำให้แผนยุทธศาสตร์

การควบคุมยาสูบแห่งชาติ พ.ศ. 2555 - 2557 ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพเต็มที่ นอกจากนี้กระแสโลกาภิวัตน์และการเปลี่ยนแปลงบริบทในสังคม ทำให้ปัญหาการบริโภคยาสูบบมีปัจจัยเกี่ยวข้องที่ซับซ้อน อีกทั้งกลยุทธ์ทางการตลาดของอุตสาหกรรมยาสูบในรูปแบบใหม่ๆ มีส่วนสำคัญที่ทำให้เยาวชนและผู้หญิงซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของอุตสาหกรรมยาสูบ มีพฤติกรรมเสี่ยงในการบริโภคยาสูบเพิ่มมากขึ้นจึงจำเป็นต้องมียุทธศาสตร์และมาตรการในการควบคุมยาสูบที่ต่อเนื่องและครอบคลุมทุกปัจจัยที่เกี่ยวข้อง กรมควบคุมโรคในฐานะผู้รับผิดชอบหลักในการควบคุมการบริโภคยาสูบของประเทศ จึงมีคำสั่งที่ 209/2557 ลงวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2557 เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การควบคุมยาสูบแห่งชาติ ฉบับที่สอง พ.ศ. 2558 - 2562 ซึ่งคณะกรรมการได้มีการประชุมจัดทำแผนยุทธศาสตร์การควบคุมการบริโภคยาสูบ ฉบับที่สอง พ.ศ. 2559 - 2562 แบบมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนแล้วหลายครั้ง จึงได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การควบคุมยาสูบแห่งชาติ ฉบับที่สอง พ.ศ. 2559 - 2562 ฉบับนี้ขึ้น

สาระสำคัญ

แผนยุทธศาสตร์การควบคุมยาสูบแห่งชาติ ฉบับที่สอง พ.ศ. 2559 - 2562

ค่านิยมหลัก (Core value) : No TOBACCO

- No = No smoking / No tobacco use (ไม่สูบบุหรี่/ไม่ใช้ยาสูบ)
- T = Team work (เครือข่าย)
- O = Organize (การจัดการที่ดี)
- B = Bold (กล้าหาญ / ภาวะผู้นำ / กล้าตัดสินใจ)
- A = Accountability (โปร่งใสตรวจสอบได้)
- C = Cooperation (ความร่วมมือ)
- C = Change management (การจัดการเปลี่ยนแปลง)
- O = Optimistic (ความคาดหวังในสิ่งที่ดี)

วิสัยทัศน์ (Vision) : “มุ่งสู่สังคมไทยปลอดบุหรี่”

พันธกิจ (Mission) : “เฝ้าระวังและดำเนินการควบคุมการเสพยาสูบอย่างทันต่อ การเปลี่ยนแปลงและมีส่วนร่วมของเครือข่ายทุกภาคส่วน เพื่อคุ้มครองสุขภาพของประชาชนไทยจากอันตรายของยาสูบ”

เป้าประสงค์ (Goals)

1. ลดความชุกการเสพยาสูบของประชากรไทย
2. คุ้มครองสุขภาพของประชาชนจากอันตรายของควันบุหรี่

เป้าหมาย (Targets)

1. ความชุกการเสพยาสูบของประชากรไทยอายุ 15 ปีขึ้นไป เมื่อสิ้นปี พ.ศ. 2562 ไม่เกินร้อยละ 16.7
2. ความชุกการได้รับควันบุหรี่ของประชาชนลดลงร้อยละ 25 จากปี พ.ศ. 2557 ภายในปี พ.ศ. 2562

วัตถุประสงค์ (Objective)

1. เพื่อให้การควบคุมยาสูบของประเทศมีขีดความสามารถเพิ่มขึ้น
2. เพื่อให้ประชาชนมีความตระหนักถึงภาวะเสพติด พิษภัยร้ายแรงของยาสูบ และการคุกคามของอุตสาหกรรมยาสูบ ป้องกันไม่ให้เกิดผู้เสพหน้าใหม่ เฝ้าระวังธุรกิจยาสูบและบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
3. เพื่อให้ผู้เสพเข้าถึงบริการเลิกยาสูบ และลดเลิกยาสูบได้สำเร็จ ยั่งยืน
4. เพื่อให้มีระบบ/แนวทางที่สามารถควบคุมส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบ และมีความรู้ ความตระหนักฯ เกี่ยวกับพิษภัยของผลิตภัณฑ์ยาสูบ
5. เพื่อจำกัดพื้นที่การสูบบุหรี่ และทำให้สภาพแวดล้อมปลอดควันบุหรี่เพิ่มมากขึ้นเป็นการคุ้มครองสุขภาพของประชาชนจากอันตรายของควันบุหรี่
6. เพื่อให้มีแนวทางการปรับปรุงโครงสร้างภาษีให้เหมาะสม รวมทั้งมีการดำเนินการ มีระบบที่สามารถควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มัยยุทธศาสตร์ (strategic) ที่สำคัญในการดำเนินการควบคุม การเสพยาสูบของประเทศ 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ 1 : สร้างเสริมความเข้มแข็ง และพัฒนาขีดความสามารถในการควบคุมยาสูบของประเทศ

ประกอบด้วยยุทธวิธีสำคัญ 7 ยุทธวิธี ดังนี้

ยุทธวิธีที่ 1 พลักดันนโยบายควบคุมยาสูบตามกรอบอนุสัญญา
ขององค์การอนามัยโลก ยุทธวิธีนี้ประกอบด้วย 3 กิจกรรมหลัก ดังนี้

1.1 พัฒนานโยบาย/มาตรการ/แนวทางควบคุมยาสูบของ
ประเทศไทยที่สอดคล้องตามพันธกรณีของกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการ
ควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลก

1.2 กำหนดเป้าหมายและแผนการดำเนินงานควบคุมยาสูบทั้งใน
ระดับประเทศ ระดับหน่วยงาน และระดับพื้นที่

1.3 ติดตามประเมินผลการดำเนินนโยบาย/มาตรการควบคุม
ยาสูบ อย่างเป็นระบบและมีการบูรณาการร่วมกัน

ยุทธวิธีที่ 2 พัฒนาโครงสร้างและบริหารจัดการเพื่อสร้าง
ความร่วมมือด้านการควบคุมยาสูบ แบบบูรณาการในทุกระดับ ยุทธวิธีนี้
ประกอบด้วย 5 กิจกรรมหลัก ดังนี้

2.1 พัฒนาโครงสร้างและกลไกด้านการดำเนินงานควบคุมยาสูบ
ในทุกภาคส่วนและทุกระดับ ตั้งแต่ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น
และระดับชุมชน รวมถึงโครงสร้างที่เอื้อต่อการเลิกบุหรี่ (โดยกำหนด
ให้การบริการเลิกบุหรี่อยู่ในตัวชี้วัดกระทรวง)

2.2 พัฒนาระบบบริหารจัดการและสร้างเสริมความเข้มแข็ง
ของภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานควบคุมยาสูบในทุกระดับให้มี
ประสิทธิภาพ

2.3 พลักดัน/ร่วมจัดทำแผนการดำเนินงานยาสูบในองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานควบคุมยาสูบระดับพื้นที่

2.4 ประชุมติดตามการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์

1) ประชุมคณะกรรมการควบคุมการเสพยาสูบแห่งชาติ
ทุก 6 เดือน

2) ประชุมคณะกรรมการดำเนินงานฯ ตามยุทธศาสตร์
ควบคุมการเสพยาสูบแห่งชาติ ทุก 2 เดือน

2.5 จัดทำระบบการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานและ
ประสานผู้รับผิดชอบแต่ละยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานตาม milestone

ยุทธวิธีที่ 3 พัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของบุคลากร
และภาคีเครือข่ายในภาพรวม ยุทธวิธีนี้ประกอบด้วย 3 กิจกรรมหลัก ดังนี้

3.1 พัฒนาศักยภาพพนักงานเจ้าหน้าที่/บุคลากรที่เกี่ยวข้องใน
ทุกระดับให้มีความรู้สมรรถนะ/ทักษะในการดำเนินงานเฝ้าระวัง/ควบคุม
ยาสูบ

3.2 พลักดันและจัดการศึกษา/หลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการควบคุม
ยาสูบ เพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการแพทย์/สาธารณสุข ภาคีเครือข่าย
และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.3 สนับสนุนและสร้างเสริมความเข้มแข็งของภาคีเครือข่าย
ในการดำเนินงานควบคุมยาสูบในทุกระดับอย่างเป็นรูปธรรมและเกิดผล
ในทางปฏิบัติ

ยุทธวิธีที่ 4 พัฒนาระบบเฝ้าระวัง ควบคุมกำกับ และติดตาม ประเมินการควบคุมยาสูบทุกระดับ ยุทธวิธีนี้ประกอบด้วย 5 กิจกรรมหลัก ดังนี้

4.1 พัฒนาระบบและกลไกความร่วมมือ เพื่อการเฝ้าระวัง ควบคุมยาสูบระดับชาติ โดยเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์การควบคุมยาสูบ เพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลทั้งในและต่างประเทศ

4.2 เสริมสร้างความเข้มแข็งและส่งเสริมให้เกิดระบบการ เฝ้าระวัง และฐานข้อมูลการควบคุมยาสูบที่มีประสิทธิภาพในทุกระดับ ของประเทศ

4.3 มีการติดตามประเมินผลการดำเนินนโยบาย/มาตรการ และ ระบบเฝ้าระวังเพื่อควบคุมยาสูบอย่างเป็นระบบและมีการบูรณาการร่วมกัน

4.4 พัฒนาระบบฐานข้อมูลกลาง เพื่อรวบรวม/จัดเก็บและการนำไป ใช้ที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลตั้งแต่ระดับชาติถึงระดับจังหวัด

4.5 พัฒนาเครื่องมือและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อ สนับสนุนการดำเนินงานเฝ้าระวังควบคุมยาสูบ

ยุทธวิธีที่ 5 สนับสนุนการศึกษาวิจัยและการจัดการความรู้เพื่อ การควบคุมยาสูบ ยุทธวิธีนี้ประกอบด้วย 4 กิจกรรมหลัก ดังนี้

5.1 กำหนดนโยบาย/แนวทางด้านการจัดการความรู้และ การศึกษาวิจัย เพื่อสนับสนุนการป้องกันมิให้เกิดผู้เสพยาสูบรายใหม่และ การเกิดโรคอันเนื่องมาจากการเสพยาสูบรวมถึงการช่วยให้ผู้เสพเลิกใช้ ยาสูบ

5.2 สนับสนุนงานวิจัยและการสร้างนวัตกรรมตามกรอบ อนุสัญญาฯ โดยลำดับความสำคัญเพื่อใช้สนับสนุนการพัฒนา นโยบาย และการปฏิบัติตามนโยบาย

5.3 สร้างกลไกการประสานความร่วมมือทางวิชาการแลกเปลี่ยน องค์ความรู้ด้านยาสูบระหว่างหน่วยงานและเครือข่ายผู้เชี่ยวชาญทั้ง ภายในประเทศและระหว่างประเทศ

5.4 รวบรวม แลกเปลี่ยนและเผยแพร่ความรู้/นวัตกรรมด้าน การควบคุมยาสูบแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องในทุกภาคส่วนและทุกระดับ รวมถึงเผยแพร่สู่สาธารณะชน

ยุทธวิธีที่ 6 ปรับปรุงกฎหมายและระบบการบังคับใช้กฎหมาย ที่เอื้อต่อการควบคุมยาสูบของประเทศ ยุทธวิธีนี้ประกอบด้วย 3 กิจกรรมหลัก ดังนี้

6.1 มีการพัฒนา/ปรับปรุงพระราชบัญญัติ ประกาศกระทรวง กฎหรือระเบียบอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมยาสูบ

6.2 ชี้แจงกฎหมาย ประกาศกระทรวง กฎหรือระเบียบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมยาสูบแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

6.3 ประสาน ควบคุม กำกับติดตามการบังคับใช้กฎหมายควบคุม ยาสูบในแต่ละยุทธศาสตร์

ยุทธวิธีที่ 7 พัฒนาแนวทางการปฏิบัติงานเกี่ยวกับข้อตกลง ระหว่างประเทศ เพื่อป้องกันการแทรกแซงหรือคุกคามที่มีความเกี่ยวข้องกับ นโยบายและผลกระทบการดำเนินงานควบคุมยาสูบของประเทศ ยุทธวิธีนี้ประกอบด้วย 3 กิจกรรมหลัก ดังนี้

7.1 ผลักดันการปรับปรุง/พัฒนานโยบายและแนวทางการปฏิบัติงาน เพื่อป้องกันการแทรกแซงหรือคุกคามนโยบายและผลกระทบการดำเนินงาน ควบคุมยาสูบ

7.2 ปรับปรุง/พัฒนาแนวปฏิบัติจากการเจรจาการค้าและการ ลงทุนระหว่างประเทศ (Trade and investment) ที่มีความเกี่ยวข้อง และมิผลกระทบต่อการทำงานควบคุมยาสูบ

7.3 มีการพัฒนามาตรการการห้ามนำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบ รูปแบบใหม่

ยุทธศาสตร์ที่ 2 : ป้องกันมิให้เกิดพิษภัยยาสูบรายใหม่ และเฝ้าระวังธุรกิจยาสูบที่มุ่งเป้าไปยังเด็ก เยาวชน และนักสูบหน้าใหม่

ประกอบด้วยยุทธวิธีสำคัญ 4 ยุทธวิธี ดังนี้

ยุทธวิธีที่ 1 สร้างความตระหนัก จิตสำนึก ในพิษภัยยาสูบ ค่านิยมการไม่สูบบุหรี่ให้กับเยาวชนและประชาชนทั่วไปและพัฒนาสื่อ การสื่อสาร ที่เข้าถึงใจผู้บริโภค ยุทธวิธีนี้ประกอบด้วย 3 กิจกรรมหลัก ดังนี้

- 1.1 อบรมให้ความรู้ เพื่อสร้างความตระหนักจิตสำนึกค่านิยม การไม่สูบบุหรี่ให้กับเยาวชน
- 1.2 จัดนิทรรศการกิจกรรมรณรงค์สร้างความตระหนักในโทษ และพิษภัย ของบุหรี่ในรูปแบบที่หลากหลาย
- 1.3 พัฒนาสื่อที่โดนใจและสื่อสารผ่านช่องทางสื่อสารต่างๆ เช่น ทีวี วิทยุ และสถานีวิทยุท้องถิ่น/เสียงตามสาย social media

ยุทธวิธีที่ 2 สร้างสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและสังคมเพื่อเอื้อต่อการไม่สูบบุหรี่ของเยาวชน ส่งเสริมและพัฒนาการดำเนินงานเพื่อการ สร้างสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและสังคมเพื่อเอื้อต่อยุทธวิธีนี้ประกอบด้วย 1 กิจกรรมหลัก ดังนี้

- ส่งเสริมและพัฒนาการดำเนินงานเพื่อการสร้างสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและสังคมเพื่อเอื้อต่อการไม่สูบบุหรี่ของเยาวชน ทั้งใน สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเยาวชน โรงเรียน/การดูแลเด็กที่ อายุน้อย โดยครอบครัว ชุมชน และสังคมออนไลน์

ยุทธวิธีที่ 3 พัฒนาศักยภาพแกนนำและเครือข่ายเพื่อป้องกัน นักสูบหน้าใหม่ ยุทธวิธีนี้ประกอบด้วย 2 กิจกรรมหลัก ดังนี้

3.1 อบรมพัฒนาเครือข่ายแกนนำและเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อ รณรงค์ ป้องกันภัยจากยาสูบ เฝ้าระวังควบคุมการแพร่ระบาดของยาสูบ ในกลุ่มเยาวชน

- พัฒนาศักยภาพแกนนำทุกเครือข่ายเพื่อป้องกันนักสูบหน้าใหม่
- ขยายเครือข่ายในการควบคุมยาสูบในเยาวชน
- เสริมสร้างศักยภาพครูแกนนำเพื่อป้องกันและพัฒนา สถานศึกษาทุกระดับให้ปลอดบุหรี่ตามกฎหมาย

3.2 การผลิตชุดสื่อ เครื่องมือเพื่อใช้ในการพัฒนาศักยภาพแกนนำ และเครือข่ายเพื่อป้องกันนักสูบหน้าใหม่

ยุทธวิธีที่ 4 เฝ้าระวังควบคุมและบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง กับธุรกิจยาสูบในสถานศึกษา และกลุ่มเยาวชน ยุทธวิธีนี้ประกอบด้วย 4 กิจกรรมหลัก ดังนี้

- 4.1 สร้างเครือข่าย เด็ก และเยาวชนในการเฝ้าระวัง
- 4.2 ฐานข้อมูลในการเฝ้าระวัง สนับสนุนโรงเรียน
- 4.3 พัฒนาศักยภาพ พัฒนาองค์ความรู้ ตลอดจนหลักสูตรและ กิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้เท่าทันสื่อ ทักษะการเฝ้าระวัง และการ ตอบโต้ การโฆษณาและการสื่อสารการตลาด ของผลิตภัณฑ์ยาสูบ
- 4.4 บูรณาการเฝ้าระวังไปกับยุทธศาสตร์ที่ 1 โดยเน้น การเฝ้าระวังสื่อและการสื่อสาร/การตลาดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ยาสูบ/ กำหนดกลไก การเฝ้าระวังในสถานศึกษาและกลุ่มเยาวชน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 : ช่วยผู้เสพติดให้เลิกใช้ยาสูบ

ประกอบด้วยยุทธวิธีสำคัญ 3 ยุทธวิธี ดังนี้

- ยุทธวิธีที่ 1** สร้างเสริมพลังชุมชนและเครือข่ายเพื่อการบำบัดผู้เสพติดยาสูบ ยุทธวิธีนี้ประกอบด้วย 2 กิจกรรมหลัก ดังนี้
- 1.1 การสร้างระบบให้บริการบำบัดผู้เสพติดยาสูบโดยชุมชนเป็นฐาน
 - พัฒนาองค์ความรู้เรื่องแนวทางปฏิบัติ ระดับชุมชน และเผยแพร่แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 - พัฒนาระบบการบำบัดผู้เสพติดยาสูบในสถานบริการทุกระดับรวมถึงชุมชนโดยใช้แนวทางการปฏิบัติ
 - พัฒนาระบบส่งต่อให้เชื่อมโยงสถานบริการในทุกระดับจนถึงระดับชุมชน
 - 1.2 สร้างชุมชนและผู้นำเข้มแข็ง
 - บำบัดและสร้างแกนนำชุมชน บุคลากรของโรงพยาบาลปลอดภัย
 - พัฒนาเครือข่ายแกนนำชุมชนปลอดภัย
 - นโยบายสถานประกอบการปลอดภัยและนโยบายสร้างเสริมสุขภาพผู้ประกันตนในสถานประกอบการโดยประสานสถานพยาบาลในพื้นที่
 - พัฒนาระบบบริการเลิกบุหรี่ในสถานประกอบการ/สถานศึกษา
 - ขยายเครือข่ายชุมชน/พัฒนาต่อยอดการดำเนินงานและจัดทำแผนการควบคุมยาสูบในการดำเนินงานควบคุมยาสูบในชุมชน

ยุทธวิธีที่ 2 พัฒนาศักยภาพบุคลากรและภาคีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องที่เป็นผู้ให้บริการเลิกยาสูบ ยุทธวิธีนี้ประกอบด้วย 2 กิจกรรมหลัก ดังนี้

2.1 พัฒนาความสามารถบุคลากรสาธารณสุขในด้านการให้บริการช่วยเลิกยาสูบ การบริหารจัดการระบบการให้บริการในสถานพยาบาลและเครือข่ายนอกสถานพยาบาล

2.2 พัฒนาความสามารถของบุคลากรหรืออาสาสมัครในสถานศึกษา และสถานประกอบการ ให้สามารถให้บริการช่วยเลิกบุหรี่ได้

ยุทธวิธีที่ 3 พัฒนาคุณภาพระบบบริการเลิกยาสูบและสายด่วนเลิกบุหรี่ ยุทธวิธีนี้ประกอบด้วย 4 กิจกรรมหลัก ดังนี้

3.1 เพิ่มความเข้มแข็งขององค์กร คุณภาพบริการ สถานบริการ และขยายศักยภาพการบริการของศูนย์บริการเลิกบุหรี่ทางโทรศัพท์แห่งชาติ (Quitline 1600)

3.2 พัฒนาระบบการบริการเชื่อมโยงการส่งต่อและร่วมรักษา ระหว่างสถานบริการและศูนย์บริการเลิกบุหรี่ทางโทรศัพท์แห่งชาติ

3.3 มีการบันทึกข้อมูลการบริการเลิกบุหรี่ (บันทึกการแพทย์ บันทึกการพยาบาล) ทั้งผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยใน และผลักดันให้การบันทึกเป็นตัวชี้วัดผลงานของสถานพยาบาลและ HA

3.4 ผลักดันยาเลิกบุหรี่มาตรฐานเข้าบัญชียาหลักแห่งชาติ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 : ควบคุมและเปิดเผยส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบ

ประกอบด้วยยุทธวิธีสำคัญ 4 ยุทธวิธี ดังนี้

ยุทธวิธีที่ 1 ปรับปรุงกฎหมายแนวทางการดำเนินการว่าด้วยการจัดแจ้งส่วนประกอบฯ ให้เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศ WHO FCTC ยุทธวิธีนี้ประกอบด้วย 2 กิจกรรมหลัก ดังนี้

- 1.1 ปรับกระบวนการจัดแจ้งรายการส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบ
- 1.2 ปรับปรุงกฎหมายแนวทางการดำเนินการว่าด้วยการจัดแจ้งส่วนประกอบฯ ให้เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศ WHO FCTC

ยุทธวิธีที่ 2 สร้างกระบวนการบริหารจัดการข้อมูลส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบ ยุทธวิธีนี้ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก ดังนี้

- พัฒนาระบบการบริหารจัดการข้อมูลส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบ

ยุทธวิธีที่ 3 สร้างกลไกให้ธุรกิจยาสูบปฏิบัติตามกฎหมายฯ ยุทธวิธีนี้ประกอบด้วย 2 กิจกรรมหลัก ดังนี้

- 3.1 ให้มีระบบตรวจสอบการวิเคราะห์ส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล
- 3.2 พัฒนาระบบตรวจสอบ (audit) ส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบ ที่ธุรกิจยาสูบรายงาน

ยุทธวิธีที่ 4 เฝ้าระวังและเผยแพร่ข้อมูลสารอันตรายของผลิตภัณฑ์ยาสูบ ยุทธวิธีนี้ประกอบด้วย 2 กิจกรรมหลัก ดังนี้

- 4.1 ให้มีระบบเฝ้าระวังเกี่ยวกับส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบ
- 4.2 เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับสารอันตรายในผลิตภัณฑ์ยาสูบต่อสาธารณชน

ยุทธศาสตร์ที่ 5 : กำล้างแวดล้อมให้ปลอดควันบุหรี่

ประกอบด้วยยุทธวิธีสำคัญ 5 ยุทธวิธี ดังนี้

ยุทธวิธีที่ 1 ปรับปรุงกฎหมายให้สถานที่สาธารณะและสถานที่ทำงานทุกแห่งปลอดควันบุหรี่ 100 % ยุทธวิธีนี้ประกอบด้วย 2 กิจกรรมหลัก ดังนี้

- 1.1 ปรับปรุงพระราชบัญญัติและประกาศกระทรวงฯว่าด้วยการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่
- 1.2 ปรับปรุงประกาศกระทรวง กฎหรือระเบียบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สอดคล้องและเอื้อต่อการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ที่มีอยู่และที่จะมีการแก้ไขปรับปรุง

ยุทธวิธีที่ 2 ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายในทุกที่ ที่กำหนดให้ปลอดควันบุหรี่ ยุทธวิธีนี้ประกอบด้วย 4 กิจกรรมหลัก ดังนี้

- 2.1 ปรับปรุงมาตรฐานงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยเอื้อให้สถานที่สาธารณะ สถานที่ท่องเที่ยว สถานกีฬา สถานศึกษา ศาสนสถาน สถานที่ทำงาน การขนส่งประจำทาง และมาตรฐานสถานที่อื่นๆ ปลอดควันบุหรี่
- 2.2 ปรับปรุงประกาศกระทรวง กฎหรือระเบียบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สอดคล้องและเอื้อต่อการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ที่มีอยู่และที่จะมีการแก้ไขปรับปรุง

2.3 สร้างความตระหนักและให้ความรู้แก่หน่วยงาน องค์กร และสถานประกอบการที่มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่

2.4 บูรณาการการทำสิ่งแวดล้อมปลอดควันบุหรี่ในโครงการต่างๆ รวมทั้งในสถานที่สาธารณะ ได้แก่ ในสถานที่ราชการ ในสถานศึกษา ในศาสนสถาน ในสถานประกอบการ ในสถานที่สาธารณะ/สถานกีฬา ในสถานที่ท่องเที่ยวและบริการที่เกี่ยวข้อง โรงแรม ร้านอาหาร สถานบันเทิง ในสถานที่บริการด้านคมนาคมและขนส่ง โครงการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงาน และโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิต เป็นต้น (Joint KPI)

ยุทธวิธีที่ 3 ปรับเปลี่ยนทัศนคติ พฤติกรรม และค่านิยมของการเสพยาสูบเพื่อให้การไม่สูบบุหรี่ในบ้าน สถานที่ทำงานและสถานที่สาธารณะเป็นบรรทัดฐานของสังคมไทย ยุทธวิธีนี้ประกอบด้วย 2 กิจกรรมหลัก ดังนี้

3.1 ให้ความรู้และการรณรงค์ทางสังคมในรูปแบบต่างๆ การขับเคลื่อน และรณรงค์ให้เกิดกระบวนการการเรียนรู้ให้สังคมปลอดบุหรี่ (เชิง positive) เพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติ พฤติกรรม และค่านิยมทางสังคม วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่นให้การไม่สูบบุหรี่ในบ้าน สถานที่ทำงานและสถานที่สาธารณะเป็นบรรทัดฐานของสังคมไทย

3.2 ค้นหาและสร้างบุคคล/หน่วยงานต้นแบบที่มีผลงานดีเด่นด้านการทำสิ่งแวดล้อมปลอดควันบุหรี่และยกย่องเชิดชูเกียรติตามบริบทของพื้นที่

ยุทธวิธีที่ 4 ดำเนินการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังและมีประสิทธิภาพ ยุทธวิธีนี้ประกอบด้วย 3 กิจกรรมหลัก ดังนี้

4.1 ปรับปรุงประเภทและอำนาจหน้าที่ของพนักงาน/เจ้าหน้าที่

4.2 ปรับปรุงกระบวนการวิธีการดำเนินการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพ โดยสามารถดำเนินการทั้งเชิงรุกและเชิงรับอย่างทันต่อสถานการณ์พัฒนาวิธีการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบังคับใช้กฎหมายสถานการณ์ทั้งในส่วนกลางและภูมิภาค

4.3 พัฒนาการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน เฝ้าระวังบังคับใช้กฎหมาย

ยุทธวิธีที่ 5 เฝ้าระวังและควบคุมกำกับ และประเมินผลการทำงานสิ่งแวดล้อมปลอดควันบุหรี่ ยุทธวิธีนี้ประกอบด้วย 3 กิจกรรมหลัก ดังนี้

5.1 พัฒนาระบบข้อมูลและการเฝ้าระวังเกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งแวดล้อมปลอดควันบุหรี่

5.2 พัฒนาระบบข้อมูลการบังคับใช้กฎหมายด้านสิ่งแวดล้อมปลอดควันบุหรี่ การสำรวจและแจ้งผลการสำรวจเป็นประจำ ให้เจ้าของสถานที่ได้รับทราบ

5.3 สร้างระบบติดตาม ควบคุม กำกับและประเมินผลการสร้างสิ่งแวดล้อมปลอดควันบุหรี่

ยุทธศาสตร์ที่ 6 : ใช้มาตรการภาษีและปราบปรามเพื่อควบคุมยาสูบ

ประกอบด้วยยุทธวิธีสำคัญ 5 ยุทธวิธี ดังนี้

ยุทธวิธีที่ 1 ปรับปรุงโครงสร้างภาษียาสูบ ยุทธวิธีนี้ประกอบด้วย 3 กิจกรรมหลัก ดังนี้

- 1.1 ปรับปรุงอัตราภาษี
- 1.2 ปรับปรุงฐานภาษี
- 1.3 สื่อสารสาธารณะสร้างความเข้าใจถึงผลกระทบ เช่น ผลกระทบของการขึ้นภาษี และการค้าบุหรี่เถื่อน และบทลงโทษ

ยุทธวิธีที่ 2 ปรับปรุงระบบการบริหารการจัดเก็บภาษียาสูบ ยุทธวิธีนี้ประกอบด้วย 3 กิจกรรมหลัก ดังนี้

- 2.1 ปรับปรุงโครงสร้างค่าธรรมเนียมใบอนุญาตยาสูบ
- 2.2 กำหนดมาตรฐานการบริหารการจัดเก็บภาษี
- 2.3 ประสานและดำเนินการเพื่อลดสิทธิประโยชน์ทางภาษี (คนไทยกลับประเทศไม่อนุญาตให้นำเข้าสินค้าปลอดภาษี/ชาวต่างชาตินำเข้าลดลง)

ยุทธวิธีที่ 3 ป้องกันและปราบปรามยาสูบที่ผิดกฎหมาย ยุทธวิธีนี้ประกอบด้วย 2 กิจกรรมหลัก ดังนี้

- 3.1 ป้องกันและปราบปรามบุหรี่เถื่อน
- 3.2 แพนเฉพาะกิจด้านการสกัดกั้นยาสูบที่มีขอบด้วยกฎหมายตามแนวตะเข็บชายแดน

ยุทธวิธีที่ 4 ควบคุมแหล่งจัดหา (supply chain control) ยุทธวิธีนี้ประกอบด้วย 1 กิจกรรมหลัก ดังนี้

- จัดทำระบบการสืบค้นและติดตาม (Track & Trace) เพื่อพัฒนาระบบของกรมสรรพสามิต

ยุทธวิธีที่ 5 ดำเนินการสำหรับผู้กระทำความผิด ยุทธวิธีนี้ประกอบด้วย 2 กิจกรรมหลัก ดังนี้

- 5.1 กำหนดแนวทางดำเนินการเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ผิดกฎหมายและอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต
- 5.2 ปรับปรุงบทลงโทษให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน

